

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IV. Patriciatus datus filiis Pippini. Qui dicerentur Patricij. Primò nuda dignitas, Patriciatus; deinde ei adjunctum Imperium. Tuitio Ecclesiarum & inopum Patriciis competit, ex Paulo Diacono. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

expectet ut Regibus Francorum delegatam ab aliquo Principe Defensionem probem, præsertim cum jus illud eis ex æquo vindicaturus sim, si conventionibus inter Pontifices & Reges initis constare ostendam. Enimvero si altius origo rerum repetenda sit, non frustra asseretur Tuitionem Romanæ Ecclesiæ, Dei Optimi Maximi providentissimo consilio, Francorum Regibus fuisse conceditam. quod vicem mandati & delegationis præstabit, si quis exigat ut protectio nostra illo etiam jure fulciatur. Hujus rei illustrior probatio aliunde peti non potest quàm à Pelagio II. qui anno DLXXXII. cum à Longobardis Arrianis Ecclesia Romana & bello & hæresi vexaretur, auxiliâque Imperatorum Orientis lenta essent & invalida, nullam Tiberio Principi fieri injuriam censuit, si à Regibus Francorum in his angustiis constitutus subsidium peteret, & Aunacharij Episcopi Antissiodorensis gratiam, qua flagrabat apud Chilpericum Regem, ad impetrandum sollicitaret: *Nec enim, inquit Pelagius, sine magna providentiæ divinæ admiratione dispositum, quod vestri Reges Romano Imperio in orthodoxæ fidei confessione sunt similes; nisi ut huic urbi, ex qua fuerat oriunda, vel universe Italia finitimos adiutoresque præstaret. Cavete igitur, carissime frater, ne dum Regibus nostris juvandi nos virtus data sit devinitus, caritatis vestre circa nos levitas arguatur, qui illis & in fide & in consiliis vestro sacerdotio sic devotis suadere talia aut negligitis aut desertis.* Idem consilium inierat Vigilius Papa anno DXLIX. cum Gothis Romam tenentibus, Aureliano Episcopo Arelatensi dat in mandatis ut Childebertum Regem, qui Christianitatis studio venerationem integram sedi apostolicæ exhibebat, precibus suis exoraret ut sollicitudine sua Gothorum Regem ab injuria Romanæ Ecclesiæ inferenda revocaret.

III. Initium verò pactorum de Protectione cum Ecclesia Romana conventorum in ea tempora conferendum est quibus eam Regum Longobardorum impetus ad auxilia extraordinaria imploranda penè profligatam coëgit. Annus DCCXXXIX. huic consilio originem dedit. Etenim Luitprandus & Hilprandus Reges Longobardorum, cum in Ravennæ Exarchatus provinciis adversus Imperij Constantinopolitani copias bellum gererent, Ecclesiæ Romanæ patrimonia perinde ac ceteros provincialium agros depopulati sunt; deinde translato in ducatum & episcopatum Romanum exercitu, omnia cædibus & vastatione terruerunt; nulla habitatione quod pagus ille Romanus parochiam B. Petri con-

stitueret, ac proinde peculiaris cuiusdam immunitatis privilegium illi deberetur. Quare Gregorius III. Pontifex se suamque Ecclesiam Tuitioni Caroli Francorum Ducis commisit, literis illis quas lacrymis perfusas ad Carolum Subregulum magno cum animi sensu dedit: *Ad te post Deum confugium facimus, inquit. Conjuro te per Deum vivum & verum, & per ipsas sacratissimas Claves Confectionis beati Petri, quas vobis ad regnum direximus, ut non preponas amicitiam Regum Longobardorum amori Principis Apostolorum: sed velocius sub nimia festinatione sentiamus, post Deum, tuam consolationem ad nostram defensionem.* Protectio ista novis quibusdam legibus firmata fuit à Pippino Rege Francorum & Stephano II. Pontifice. Hic enim dum Aistulphi Longobardorum Regis armis undique premeretur, (qui quidem post Exarchatus & provinciæ Romanæ civitates, depulsis inde Constantinopolitanorum præsidibus, valido exercitu occupatas, patrimonio Ecclesiæ Romanæ usurpaverat) ad Gallias magno Procerum Romanorum comitatu stipatus accessit; ubi fœdus cum Pippino Rege pepigit, iis conditionibus, ut Rex ejusque filij Patricij Romanorum dicerentur, & Ravennæ Exarchatus à Longobardis armorum vi repetitus, donatione Pippini in Romanam Ecclesiam transferretur. Hæc conventa liquidius ostendi non possunt quàm ipsiusmet Stephani verbis: qui cum denuo ab Aistulfo fœderibus infractis Romæ obsidionem pateretur, pacta illa Pippino refricat: *Dum vestris mellifluis oblationibus presentati sumus, omnes causas Principis Apostolorum in vestris manibus commendavimus. Quoniam quidem inspirati à Deo aures petitionibus nostris accommodare dignati estis, & vos beato Petro polliciti estis ejus justitiam exigere, & defensionem sanctæ Dei Ecclesiæ procurare.* Ne quis verò existimet Protectionem istam, de qua convenerat Stephanus, personalem esse, & Pippino tantum concessam, sequentis epistolæ ab eodem Stephano ad Pippinum datæ verba velim diligenter expendat; unde manifestum fiet contractam fuisse non solum cum Rege, sed etiam cum ejus filiis, imò etiam cum ipso regno Francorum. *Quoniam, inquit, nulli alio nisi tantummodo tuæ amantissime Excellentie, vel dulcissimis filiis, & cunctæ genti Francorum, per Dei præceptionem & B. Petri, sanctam Dei Ecclesiam & nostram Romanorum Republicæ populum commissimus protegendum.*

IV. Patricij verò dignitatem, ut antè monebam, Stephanum & Romanos Proceres Pippino Regi & ejus filiis contulisse fidem facit epistola Stephani tertia, cujus inscriptio hæc est: *Dominis Excellentissimis*

F ij

Epistola Greg. 5.

Pelagius II. in ep. ad Aunachar. Episc. Antissiod.

Ep. Vigil. ad Aurel.

Steph. ep. 3. ad Pippinum.

Steph. ep. 4. ad Pippinum.

Parochia B. Petri dicitur à Petri. cium.

filiis Pippino Regi & nostro spiritali compatri, & Carlomanno item Regibus, & utrisque Patri-
ciis Romanorum, Stephanus Papa. Retinuit
hunc Patricij titulum Carolus Magnus: cu-
jus frequentissima habetur mentio in epi-
stolis Stephani Tertij, Hadriani Primi, &
in Edictis hujus Principis. Imò etiam Leo
III. Pontifex, quò beneficij recens à Ca-
rolo accepti monumentum aliquod pone-
ret, in camera Palatij Lateranensis Petrum
Apostolum depingi curavit, Carolo Patri-
ciatus insignia & Leoni Pallium Pontifi-
cium tradentem. Patricij nomen duo quæ-
dam complectebatur, & jurisdictionem,
qua Reges in Vrbe ex consensu Pontificis
& populi Romani potiebantur; & Prote-
ctionem, seu Defensionem, quam Roma-
næ Ecclesiæ polliciti erant. Patriciorum
autem tanta erat dignitas, ut à Constanti-
ni tempore, qui ejus auctor fuit, eminenti-
simos magistratus loco præcellerent; ita
ut Theodoricus & Athalaricus Italiæ Re-
ges non alienam à regni majestate Patri-
ciatus dignitatem, quæ illis ab Anastasio
collata fuerat, esse censuerint. Jurisdictio
cum Patriciatu conjuncta non erat; etsi
frequentissimè qui validissimis provinciis
aut exercitibus erant præfecti, dignitate
ista cohonestarentur. Inde profectum est
ut Italiæ Exarchi, qui ab Imperatoribus
Constantinopolitanis Ravennam cum sum-
mo imperio ad Italiæ administrationem
mittebantur, hujus etiam honoris essent
participes. Vnde Patricij Italiæ à scriptori-
bus aliquando dicuntur. Hoc exemplo Re-
ges Francorum in Gallia etiam Patricios
suos instituerunt: qui ob provincias sibi
concreditas, Patricij & Duces audiebant;
ut Dynamius Patricius Galliarum apud
Gregorium Magnum; & Mummolus Dux
& Patricius, aliique, apud Gregorium Tu-
rosensem. Sed propositi mei non est ea
nunc exequi quæ Patriciorum auctoritate
ultimis illis seculis continebantur. Id unum
fatis erit observasse, Patriciatu collato,
Ecclesias & inopes tuendi adversus vim po-
tentiorum præbitam fuisse facultatem.
Hoc patet ex ea formula qua Princeps Pa-
triciatum renuntiabat, quæ relata est à Pau-
lo Diacono. Sistebat se coram Principe
hujus dignitatis candidatus: qui cum prius
Imperatoris pedes, deinde genu, atque os
ipsum, & ceteros magistratus deoscularus
esset, his verbis à Principe excipiebatur:
Nobis nimium laboriosum esse videtur, conces-
sum nobis à Deo ministerium, solum procurare.
Quocirca nobis adiutorem facimus; & hunc ho-
norem tibi concedimus, ut Ecclesiis Dei & pau-
peribus legem facias, & inde apud altissimum
judicem rationem reddas. Tunc induat eam

Nicolause Aleman.
in Parietinis Late-
ranensibus.

Paulus Diaconus
Hist. Longob.

Imperator mantum, & ponat ei in dextro indice
annulum, & det ei bombacinum propria manu
scriptum: Esto Patricius misericors & justus.
Tunc ponat ei in capite aureum circulum, & di-
mittat. Patriciatus itaque Romanorum,
præter imperium in Urbem & Ducatum
Romanum, Defensionem illam comple-
ctebatur, quæ pactis cum Romanis Ponti-
ficibus in initis erat constituta. Quare Caro-
lus Magnus sibi nunc Patricij Romanorum
titulum, nunc *Devoti sanctæ Ecclesiæ Defen-
soris atque Adjutoris*, in Edictis suis adscri-
bebat.

V. Hanc Patriciatus dignitatem ab an-
no DCCCXXXIX. Reges nostri magno
studio conservarunt usque ad annum octin-
gentesimum. Tunc enim, desinente octa-
vo seculo, Carolus Magnus acclamatione
populi Romani & consensu Leonis cum
Imperium recepisset, *omisso Patricij nomine*,
Imperator & Augustus est appellatus; ut testa-
tur Eginhardus. Etsi verò novus Imperij
splendor Patriciatus lucem extinxisset; ar-
tamen Protectio Ecclesiæ Romanæ, Co-
ronæ Francorum antè quæsitæ, per con-
fusionem Patriciatus cum Imperio sublata
non est. Imperio accessit Tuitionis impen-
dendæ officium; sed de pristino protectio-
nis jure, quod regno Francorum compete-
bat, nihil imminutum fuit. Potestas qui-
dem illa, qua jure Patriciatus in urbe Ro-
mana potiebantur Reges Francorum,
(quæ ab illis in solidum unà cum Pontifi-
cibus exercebatur, ut dicam alibi) confu-
sa fuit, & Imperio consolidata. Sed De-
fensio Ecclesiæ Romanæ inter cetera Do-
mus regis jura à Principibus recensita fuit,
ut in Caroli Magni filios transmitteretur,
nec præcipuo jure ab eo possideretur qui
Imperium retineret, sed ad omnes heredes
pertineret; ea lege, ut illis non liceret à
communione hujus Protectionis, familiæ
erciscundæ judicio discedere. Ita enim con-
stituit Carolus Magnus tabulis testamenti
sui, quibus inter filios regna Franciæ, Ita-
liæ, & Aquitaniæ distribuit; sed in solidum
Ecclesiæ Romanæ Defensionem reliquit,
eadem conditione qua à patre suo Pippino
& avo Carolo fuerat suscepta. *Super omnia
autem jubemus*, inquit, *ut ipsi tres fratres
curam & defensionem Ecclesiarum S. Petri
simul suscipiant; sicut quondam ab avo nostro
Carolo, & beatæ memoriæ genitore nostro Pippi-
no Rege, & à nobis postea suscepta est; ut eam
cum Dei adiutorio ab hostibus defendere ni-
tantur, & justitiam suam, quantum ad ipsos
pertinet, & ratio postularit, habere faciant.*
Hujus divisionis tabulæ à Proceribus Fran-
corum jurejurando & à Leone Pontifice
subscriptione firmatæ sunt anno DCCCVI.

Capitul. l. 7. c. 31.

Eginh. in Ann.
an. 801.

Testamentum Ca-
roli Magi.